U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudkyň JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobkyně: **J. K.,** zastoupena JUDr. Jitkou Mothejzíkovou, advokátkou se sídlem Vodičkova 28, Praha 1, proti žalovaným: **1) Magistrát města Hradec Králové,** se sídlem Československé armády 408, Hradec Králové a **2) Krajský úřad Královéhradeckého kraje,** se sídlem Pivovarské náměstí 1245, Hradec Králové, v řízení o žalobě proti usnesení Magistrátu města Hradec - Králové, odboru stavebního, ze dne 8. 9. 2011, sp. zn. 19732/2007/ST2/Klo/Sta a proti rozhodnutí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, odboru územního plánování a stavebního řádu, ze dne 1. 2. 2012, sp. zn. 22140/UP/2011/Kd, k námitce podjatosti vznesené žalobkyní proti všem soudcům správních senátů Krajského soudu v Hradci Králové,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Hradci Králové JUDr. Jan Rutsch, JUDr. Pavel Kumprecht a Mgr. Helena Konečná **n e j s o u** vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 30 A 27/2012.

O d ů v o d n ě n í :

Magistrát města Hradec Králové, odbor stavební, usnesením ze dne 8. 9. 2011, sp. zn. 19732/2007/ST2/Klo/Sta, zastavil řízení o žádosti žalobkyně o dodatečné povolení „nepovolené“ změny novostavby rodinného domu na pozemku parc. č. 205/117 v k. ú. Roudnička. Rozhodnutím Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, odboru územního plánování a stavebního řádu, ze dne 1. 2. 2012, sp. zn. 22140/UP/2011/Kd, bylo k odvoláním žalobkyně a Ing. V. K. změněno usnesení Magistrátu města Hradec Králové, odboru stavebního, ze dne 8. 9. 2011, sp. zn. 19732/2007/ST2/Klo/Sta, tak, že se zastavuje podle § 66 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, řízení o dodatečném povolení stavby „nepovolené změny novostavby rodinného domu na pozemku parc. č. 205/117 v kat. území. Roudnička“, které bylo zahájeno k žádosti J. K., nar. X, J. 40/23, H. K., ze dne 28. února 2007“.

Proti oběma rozhodnutím podala žalobkyně žalobu, o níž nebylo dosud rozhodnuto.

Žalobkyně J. K. v písemném vyjádření ze dne 16. 5. 2012 k výzvě krajského soudu ze dne 16. 4. 2012 o podání stanoviska ke konání jednání před soudem a k případné podjatosti soudců vznesla námitku podjatosti všech soudců správních senátů Krajského soudu v Hradci Králové.

Žalobkyně uvedla, že důvodem uvedené námitky podjatosti je skutečnost, že účastník správního řízení JUDr. D. K., mající nepochybný vliv na rozhodování správních orgánů, působil dlouhodobě jako soudce v Královéhradeckém kraji. Od roku 1981 až do roku 1983 působil jako koncipient u Okresního soudu v Pardubicích, poté až do roku 1987 jako soudce a předseda senátu Okresního soudu v Hradci Králové a v letech 1988 a dalších pak působil jako soudce a předseda senátu Krajského soudu v Hradci Králové. Tyto údaje o profesní činnosti JUDr. D. K. jsou patrny z internetu. Soudci Krajského soudu v Hradci Králové jsou tak i nyní podjatí z důvodů dřívějších a s největší pravděpodobností i současných kolegiálních vztahů a vazeb na JUDr. D. K. O aktivitě uvedených vztahů svědčí např. i přednášková činnost JUDr. D. K. u Krajského soudu v Hradci Králové v roce 2005 u příležitosti akce „Den otevřených dveří“. V této souvislosti je třeba upozornit na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2010, č. j. Nao 33/2010 - 11, podle něhož je třeba při posuzování otázky podjatosti soudce akcentovat nejen tzv. zdání nezávislosti a nestrannosti ve vztahu k účastníkům řízení, ale i k třetím osobám. Rozhodne-li Nejvyšší správní soud o vyloučení všech soudců správních senátů Krajského soudu v Hradci Králové, delegovaným soudem by měl být Krajský soud v Praze nebo v Českých Budějovicích. Ze stejných důvodů nutno namítnout i možnou podjatost zapisovatelek uvedených ve výzvě krajského soudu ze dne 16. 4. 2012, neboť i v jejich případě nelze vyloučit jejich ovlivnění z důvodu dřívějšího působení JUDr. D. K.

Soudci úseku správního soudnictví Krajského soudu v Hradci Králové v písemném vyjádření k námitce podjatosti ze dne 16. 7. 2012 uvedli, že „*každý z níže podepsaných soudců s účinky pro každého z nich prohlašuje, že ve shora označené věci se necítí být podjatým a není mu ani známa žádná skutečnost, ze které by mohl vyplynout důvod případných pochybností o jeho nepodjatosti*“. Toto prohlášení podepsali soudci JUDr. Jan Rutsch, předseda senátu, Mgr. Marie Kocourková, předsedkyně senátu, JUDr. Magdalena Ježková, JUDr. Pavel Kumprecht, Mgr. Helena Konečná, JUDr. Jana Kábrtová, JUDr. Marcela Sedmíková a JUDr. Ivona Šubrtová.

K výzvě Nejvyššího správního soudu, aby se ke vztahu k JUDr. D. K. konkrétně vyjádřili členové správního senátu, kteří budou podle rozvrhu práce rozhodovat projednávanou věc, uvedl dne 24. 7. 2012 JUDr. Jan Rutsch, předseda senátu, že příjmení dr. K. sice zná, ale osobu dr. K. již nikoliv. Necítí se proto být podjatým. JUDr. Pavel Kumprecht, člen senátu, ve vyjádření ze dne 25. 7. 2012 uvedl, že na krajský soud nastupoval v době, kdy JUDr. D. K. odcházel z krajského soudu do advokacie. S JUDr. K., ani s nikým z jeho rodiny se nestýká a neudržuje s nimi žádné kontakty. JUDr. K. naposledy viděl osobně cca před 15 lety při soudním jednání jako zástupce účastníka řízení. Žádný vztah k JUDr. K. nemá a v podstatě jen ví, že existuje. Z těchto důvodů proto považuje námitky podjatosti za liché a necítí se být podjatým. Mgr. Helena Konečná, členka senátu, ve vyjádření ze dne 25. 7. 2012 prohlásila, že v roce 2003, kdy nastoupila ke Krajskému soudu v Hradci Králové, již JUDr. K. na tomto soudě nepracoval. Se

jmenovaným se osobně vůbec nezná, nemá k němu žádný vztah a v podstatě ví jen to, že je advokátem v Hradci Králové. Vznesené námitky podjatosti proto považuje za neopodstatněné a necítí se být podjatou.

Je-li účastníkem vznesena námitka podjatosti všech soudců určitého soudu, a přitom je již zřejmé, kterému soudci (soudcům) je či bude věc přidělena, je účelné se zabývat otázkou podjatosti jiných než těchto soudců jen za předpokladu, že u nich bude shledán důvod k vyloučení. V případě, že tomu tak není a že tedy nic nebrání v tom, aby soudci, jimž věc byla či bude přidělena, ji vyřizovali, postrádá zkoumání podjatosti dalších soudců daného soudu smysl, neboť vůbec není dán důvod ke změně okruhu soudců, kteří mají věc vyřizovat. Žalobkyně namítla podjatost všech soudců Krajského soudu v Hradci Králové, jednajících a rozhodujících ve správním soudnictví. Podle rozvrhu práce však již věc byla přidělena senátu 30 A Krajského soudu v Hradci Králové, který bude rozhodovat ve složení JUDr. Jan Rutsch, předseda senátu, JUDr. Pavel Kumprecht, soudce a Mgr. Helena Konečná, soudkyně. Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval tím, zda je námitka podjatosti relevantní ve vztahu k těmto třem soudcům. Teprve byla-li by shledána důvodnou a byli-li by tito soudci vyloučeni z projednávání a rozhodování věci, přistoupil by Nejvyšší správní soud „v druhé fázi“ ke zkoumání podjatosti ostatních soudců Krajského soudu v Hradci Králové. I při posuzování námitky podjatosti totiž nutno respektovat zásadu hospodárnosti řízení, která v daném případě velí postupovat tak, aby podjatost jednotlivých soudců byla prověřována jen dotud, dokud se nenajde potřebný počet soudců, kteří jsou ve vztahu k věci nepodjatí a kteří tedy ve věci mohou jednat a rozhodovat (srov. i usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005 – 34, dostupné na www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud se proto nejprve zaměřil na posouzení námitky žalobkyně ve vztahu k soudcům JUDr. Jan Rutschovi, JUDr. Pavlu Kumprechtovi a Mgr. Heleně Konečné.

Podle ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci „*vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“ Podle ustanovení § 8 odst. 5 věty čtvrté s. ř. s. musí účastník řízení námitku podjatosti zdůvodnit a uvést konkrétní skutečnosti, z nichž podjatost soudce dovozuje.

Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za

to, že by soudce podjatý mohl být (viz nález ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nález ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11). Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. totiž představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů – mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

Žalobkyně v námitce podjatosti zásadně tvrdí, že soudci Krajského soudu v Hradci Králové, nyní jednající a rozhodující ve správním soudnictví, jsou podjatí v projednávané věci z důvodů dřívějších a s největší pravděpodobností i současných kolegiálních vztahů a vazeb na JUDr. D. K., který dlouhodobě působil jako soudce v Královéhradeckém kraji, a to i na Krajském soudu v Hradci Králové.

Především je třeba zdůraznit, že JUDr. D. K. již celou řadu let nevykonává funkci soudce a působí jako advokát.

Soudci správního senátu Krajského soudu v Hradci Králové, který bude rozhodovat o žalobě žalobkyně J. K. proti správním rozhodnutím (JUDr. Jan Rutsch, JUDr. Pavel Kumprecht a Mgr. Helena Konečná) ve svých vyjádřeních uvedených shora téměř shodně uvedli, že se s JUDr. D. K. nestýkají a vůbec ho osobně ani neznají, nemají k němu žádný vztah, v podstatě ví o něm jen to, že je advokátem a námitky žalobkyně proto považují za liché. Žádný z těchto soudců krajského soudu neví o skutečnostech, z nichž by mohl vyplynout důvod případných pochybností o jejich nepodjatosti a proto se necítí být podjatí v této věci.

Nejvyšší správní soud má z uvedeného za to, že neexistují žádné pochybnosti o nepodjatosti soudců Krajského soudu v Hradci Králové JUDr. Jana Rutsche, JUDr. Pavla Kumprechta a Mgr. Heleny Konečné při projednávání a rozhodování uvedené věci z důvodu jejich poměru k účastníkům či jejich zástupcům. Je tomu tak především proto, že těmito soudci uvedené skutečnosti ani náznakem nesvědčí o dřívějších nebo současných vztazích a vazbách soudců krajského soudu na JUDr. D. K.

Skutečnost, že žalobkyně je přesvědčena o opaku, ještě ani v nejmenším není důvodem, pro který by bylo nutno považovat uvedené soudce krajského soudu za podjaté. Žalobkyně má nepochybně právo na svůj názor, ten však není podložen žádnou objektivní skutečností, z nichž by se mohl dovozovat opak. Z tvrzení žalobkyně ani ze skutečností, jež lze shledat ze soudního spisu, nevyplývají byť jen náznaky toho, že by zde existoval vztah soudců k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům, jež by dosahoval takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou soudci moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat.

Na uvedeném závěru nic nemění ani namítaná účast JUDr. D. K., již jako advokáta, který přednášel na téma rozvodu u Krajského soudu v Hradci Králové dne 10. 6. 2005 u příležitosti akce „Den otevřených dveří“. Je tomu tak proto, že šlo o jednu přednášku mezi celou řadou jiných přednášek pozvaných hostů, a inscenovaných jednání. Z této účasti JUDr. D. K. na uvedené veřejné akci u Krajského soudu v Hradci Králové nelze dovozovat porušení tzv. zdání nezávislosti a nestrannosti uvedenými soudci tohoto krajského soudu nejen ve vztahu k účastníkům řízení, nýbrž i ke třetím osobám. Z programu uvedené akce není patrno, že by uvedení soudci krajského soudu rozhodující ve správním soudnictví vůbec na této akci vystupovali. Navíc, usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2010, č. j. Nao 33/2010 - 11, se týká dodržování tzv. zdání nezávislosti a nestrannosti soudci u zcela jiné problematiky než je projednávaná.

Z obsahu spisu rovněž nevyplývá, že by se soudci Krajského soudu v Hradci Králové JUDr. Jan Rutsch, JUDr. Pavel Kumprecht a Mgr. Helena Konečná podíleli na projednávání nebo rozhodování předmětné věci u příslušného správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Rozhodování věci v předchozím soudním řízení je třeba chápat nikoli časově (tedy jako jakékoliv řízení před správním soudem, jehož byla J. K. účastnicí a v němž se soudce podílel na rozhodování), nýbrž instančně (srov. č. 53/2004 Sb. NSS). Vyloučen by byl jen soudce, který by o téže věci rozhodoval nejprve v řízení u krajského soudu (resp. Městského soudu v Praze) a následně pak v řízení kasačním u Nejvyššího správního soudu. O takový případ zde vůbec nejde, a námitka v uvedeném směru také nebyla žalobkyní vznesena.

Zákon v ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. stanoví, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Rozhodování soudce v jiných – souvisejících či nesouvisejících – věcech proto nemůže již ze zákona vést k vyloučení soudce, byť by v těchto věcech byla žalobkyně neúspěšná (§ 8 odst. 1 s. ř. s. *in fine*). Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost a účastníkův nesouhlas s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je při hodnocení otázek podjatosti nevýznamný. Případné rozhodování uvedených soudců krajského soudu v jiných věcech žalobkyně tedy nemá žádnou právní relevanci. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či neústavnosti postupu soudu, které se projevuje polemikou s názory soudu a jejich zpochybňováním. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li přípustné), nikoli námitka podjatosti. Námitka v tomto směru však také nebyla žalobkyní vznesena.

Účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření (§ 8 odst. 5 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud proto o námitce podjatosti žalobkyně vůči soudcům Krajského soudu v Hradci Králové rozhodl tak, jak je ve výroku tohoto usnesení uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. července 2012

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda
senátu